

22 april 2015

Per 'upload' via de Internetconsultatie

Implementatie EU-Richtlijn en de verruiming van de driejarige referentietermijn

Geachte heer Kamp,

NLingenieurs en de Bond van Nederlandse Architecten zouden graag zien dat de uitzonderlijke situatie waarin *'de adviseurs in de bouw'* verkeren, letterlijk onder de aandacht van opdrachtgevers wordt gebracht. Daarom verzoeken we u in overweging te nemen om te refereren aan onze beider branches in de Memorie van Toelichting onder artikel 2.93 lid 4. Hieronder vindt u onze toelichting en ons tekstvoorstel.

Toelichting

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) heeft de mogelijkheid-tot-verruiming-van-de-driejaarstermijn in de nieuwe EU Richtlijn goed onder de aandacht gebracht bij de implementatie van die richtlijn in Nederland. NLingenieurs en de BNA zijn verheugd dat de mogelijkheid tot verruiming niet is 'verstopt' in de Memorie van Toelichting (MvT), maar als volwaardig lid 4 onder artikel 2.93 is opgenomen. Ook de toelichting op artikel 2.93 lid 4 in de MvT is adequaat.

Maar een expliciete link naar *'de adviseurs in de bouw'* is in onze ogen noodzakelijk. Onze branches ondervinden bij uitstek veel problemen van de driejarige referentietermijn. Opdrachtgevers realiseren zich dat vaak niet. Het is de vraag of de algemene bewoording van de huidige concept-MvT opdrachtgevers de ogen opent. Daarom zouden we graag zien dat onze branches als voorbeeld worden opgenomen in de MvT.

Architecten- en ingenieursbureaus voeren een beperkt aantal opdrachten per jaar uit, die altijd verbonden zijn met 'werken' (de referentietermijn voor 'werken' is vijf jaar). Een project is meestal niet binnen drie jaar ontworpen, gebouwd en opgeleverd. De doorlooptijd van projecten ligt laag. De dienst die wordt geleverd is complex, kennisintensief, beslaat meerdere jaren en is in hoge mate afhankelijk van andere partijen. Daardoor is het voor veel bureaus onmogelijk om bij een aanbesteding relevante referentieprojecten over de afgelopen drie jaar in te dienen. Voor kleine en middelgrote ondernemingen (en dat is waar de architecten- en ingenieursbranche met name uit bestaat) klemt dit eens te meer; bureaus 'lopen te snel uit hun referenties'. Door de termijn van drie jaar worden te veel bureaus ten onrechte uit de markt gedrukt.

De driejarige referentietermijn vernauwt de markt. Bureaus haken noodgedwongen af omdat het te lang geleden is dat ze een bepaald soort project omhanden hadden. Hoogwaardige innovatieve dienstverlening raakt in de verdrukking. Het voorbijgaan aan de driejarige termijn past in het geval van architecten- en ingenieursdiensten bij uitstek bij het doel van de aanbestedingsregels, te weten daadwerkelijke mededinging voor overheidsopdrachten. Zowel opdrachtgevers als adviseurs zijn gebaat bij een ruimere referentietermijn.

Een mooi praktijkvoorbeeld

Voor het Collectiegebouw Museum Boijmans Van Beuningen zocht Rotterdam naar referenties van gebouwen van vergelijkbare complexiteit, inpassing en/of versterking van de bestaande omgeving en aansprekendheid. Het oprekken van de referentietermijn naar tien jaar gaf meer gegadigden de kans om mee te doen aan de architectenselectie. Bovendien had de aanbestedende dienst meer keuze om de vijf gegadigden te selecteren met de meeste kennis en ervaring die nodig waren voor het project. Architecten waren uitgesproken positief over de Rotterdamse verruiming. Tegen een ruimere referentietermijn is nog nooit bezwaar aangetekend.

Tekstvoorstel MvT artikel 2.93 lid 4

NLingenieurs en de BNA zouden graag zien dat de lastige positie van architecten- en ingenieursbureaus letterlijk over het voetlicht wordt gebracht. We vrezen namelijk dat opdrachtgevers niet op het goede been worden gezet als ze er niet letterlijk op worden gewezen. Met alle gevolgen van dien.

We denken aan de volgende toevoeging aan de toelichting op artikel 2.93 lid (zie **geel gehighlighte tekst**):

“Tevens wordt aan artikel 2.93 een vierde lid toegevoegd. (...) Dit kan bijvoorbeeld voorkomen in branches waarin sprake is van tijdsintensieve opdrachten waardoor er relatief weinig opdrachten per jaar worden uitgevoerd en het goed mogelijk is dat inschrijvers niet over voldoende passende referenties beschikken die in de afgelopen 5 jaar zijn uitgevoerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de architecten- en ingenieursbranche. In dat geval kan het wenselijk zijn de termijn te verlengen zodat er voldoende inschrijvers overblijven die aan de gestelde eisen kunnen voldoen.”

Zou u in overweging willen nemen om bovenstaande toevoeging op te nemen in de Memorie van Toelichting? Uiteraard zijn wij graag bereid tot nader overleg.

Hoogachtend,
Mede namens Paul Oortwijn, directeur NLingenieurs,

Fred Schoorl, directeur BNA